

Referanser: KR 111/21, KR 94/22, KR 26/23, KR 40/23, KR 42/23, KR43/23

Arkivsak: 23/00465-4

Overordnede føringer - budsjettet 2024

Sammendrag

Kirkerådet skal vedta overordnet plan samt budsjett for rettssubjektet i sitt møte i desember. Rådet inviteres i denne saken til å gi signaler og føringer til sekretariatet sitt arbeid med overordnet plan- og budsjett for 2024.

Så langt i 2023 tyder den økonomiske situasjonen for rDnk på at det blir et stramt innværende år. Barne- og familiedepartementet har varslet at regjeringen vil foreslå justering i statsbudsjettet (RNB) som følge av oppdaterte anslag på pris- og lønnsveksten. Den ekstraordinære justeringen omfatter tilskuddet til Den norske kirke. Regjeringens forslag ble lagt fram for Stortinget medio mai, og vil bli behandlet i Stortinget i perioden fram til medio juni. Regjeringen har foreslått en ekstra kompensasjon til Den norske kirke på 51 mill kr.

For 2022 ble det lagt fram et budsjett i balanse, men med forbehold om usikkerhet rundt pensjonspremien. Årsregnskapet for 2022 ga et årsresultat på 1,2 mill. kr som ble lagt til egenkapitalen, ref KR 26/23. Egenkapitalen for rDnk er ennå ikke på et nivå som anses tilfredsstillende, og det er fra sekretariatets side ønskelig å ha som utgangspunkt at budsjettet ikke skal bidra til å svekke egenkapitalen, og at budsjettet som legges fram for 2024 skal være i balanse.

Saksfremstillingen ser sammenhengene mellom status økonomi (KR 26/23 og KR 42/23), Årsrapport for Dnk (KR 40/23), bispedømmenes rapportering for 2022, utviklingssamtaler gjennomført våren 2023, samt vedtatte strategi for perioden 2022-2029.

For 2024 foreslås det at arbeid med og for barn og unge i aldersgruppen 0-30 år, med særlig vekt på trosopplæring og konfirmasjonsarbeid, prioriteres.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet ber sekretariatet fremlegge et budsjett for 2024 i balanse.

- Kirkerådet ber om at sekretariatet prioriterer å legge til rette for aktiviteter og effekter for aldersgruppen 0-30 år, med særlig vekt på trosopplæring og konfirmasjon.

Saksorientering

Bakgrunn

Kirkemøtet vedtok i 2021 en ny overordnet strategi for trossamfunnet. Den er kortfattet og utformet slik at det skal være mulig for bispedømmer og menigheter å bruke den i sitt videre arbeid med å konkretisere tiltak for å nå mål. Strategien har en tidshorisont fram til 2030. Strategien beskriver hvordan Den norske kirke skal åpne rom for tro, være der livet leves og være mer for flere gjennom arbeidet for den enkelte og samfunnet, og gjennom kirken som organisasjon. Den eksisterende visjonen *Mer himmel på jord er videreført*.

Den norske kirkes strategi for 2022–2029	 Kirken åpner rom for tro	 Kirken er der livet leves	 Kirken er mer for flere
 Kirken for den enkelte	Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet	Styrker kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner	Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt
 Kirken i samfunnet	Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle	Bidrar til å virkeliggjøre bærekraftsmålene – lokalt, nasjonalt og globalt	Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på
 Kirken som organisasjon	Styrker gjennom sin organisering en levende og nærværende folkekirke	Samhandler med organisasjonslivet, andre tros- og kirkesamfunn, offentlige, private og ideelle aktører	Skaper en mangfoldig, rekrutterende og inkluderende arbeidsplass og frivillighetsarena

Kirkerådet har de senere årene hatt følgende satsinger og prioriteringer som føringer inn i arbeidet med overordnede planer og budsjett:

	2020	2021	2022	2023
Satsinger	Dåp	Dåp	Bygge fellesskap for barn og unge	Bygge fellesskap for barn og unge
	Kirken på nett	Digital kirke	Diakoni	Diakoni
Fokusområder	Rekruttering	Rekruttering	Kunst og kultur	Kunst og kultur
	Diakoni	Diakoni	Digital kirke	Kirken som organisasjon (inkl. digitalisering og rekruttering)
	Frivillighet	Frivillighet	Kirkelig gravferd	
	Kirken i det flerkulturelle samfunn	Kirken i det flerkulturelle samfunn	Kirken i det flerkulturelle samfunn	
	Kirke/skole	Kirkelig gravferd	Rekruttering	

Budsjett 2023

Den norske kirke har for 2023 et budsjett på 2 399 mill. kroner. Beløpet består i all vesentlighet av rammetilskudd, samt et mindre tilskudd til Svalbard kirke. Begge tilskudd er fra staten. I KR 94/22 Budsjett 2023 – rettssubjektet Den norske kirke, vedtok Kirkerådet følgende fordeling mellom de tre budsjettgruppene:

År 2023 FORDELING AV MIDLER		FORDELT
Budsjettgruppe 1	Den norske kirke – drift	1 812 mill. kr
Budsjettgruppe 2	Den norske kirke – tilskudd	541 mill. kr
Budsjettgruppe 3	Tilskudd til andre	46 mill. kr
Totalt tildelt og fordeling		2 399 mill. kr

Budsjettgruppe 1 gjelder midler til disposisjon for Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene. Rammens størrelse fastsettes etter at man har trukket ut tilskudd under budsjettgruppene 2 og 3. Budsjettgruppe 2 gjelder tilskudd som skal viderefremmes til menighetene for aktiviteter til trosopplæring, diakoni, undervisning og kirkemusikk, samt tilskudd til Oslo og Nidaros domkirker. Budsjettgruppe 3 gjelder tilskudd til internasjonale og økumeniske organisasjoner, samt andre institusjoner og kirkelige formål.

Regjeringen la i RNB 2023 fram forslag om en ekstra kompensasjon på 51 mill kr til Den norske kirke i 2023. Det er tatt forbehold om Stortingets vedtak.

Overordnet bilde av status 2022

Statistikk og nøkkeltall for 2022 og utviklingssamtaler med alle bispedømmer har gitt et samlet bilde av status for virksomheten og mulighetsrommene videre.

Vi ser en folkekirke under press der det er viktigere enn før å være synlig. Kirken er viktig for folk, men færre bruker den ukentlig. Behovet for mer synlighet i mange kanaler for å fortelle om arbeidet som skjer i regi av kirken synes viktigere enn før.

Medlemstallet er kanskje den viktigste måleenheten kirken har. Det sier noe om oppslutning, om tilhørighet, om bruk, om kvaliteten på tjenestene og om finansiering. Medlemstallet er ett av tallene som uttrykker i hvilken grad Den norske kirke oppfyller sitt oppdrag som kirke ved å invitere inn, døpe, engasjere og forkynne evangeliet. Den norske kirke har nå 64% av befolkningen som medlemmer, og totalt har kirken 3,5 millioner medlemmer. Andelen av befolkningen som tilhører Den norske kirke går nedover, selv om medlemstallene totalt sett ikke synker vesentlig. Det er to sentrale faktorer for å opprettholde medlemstallene: Barn av medlemmer må bli døpt, og kirken må rekruttere nye nordmenn som medlemmer.

Sistnevnte rekruttering av medlemmer er det et potensial i, og samtidig er denne per nå liten sammenlignet med dåp: De siste 20 årene har ikke Den norske kirke noe år hatt flere enn 3500 innmeldinger av mennesker som tidligere er døpt, for eksempel i et annet kirkesamfunn. Til sammenligning har antall dåp de fleste av disse årene ligget over 30.000.

Utviklingen i Den norske kirkes medlemstall avgjøres altså i all hovedsak av foreldre når de får barn. De fleste barn i Norge blir født når foreldrene er i slutten av 20-årene eller i 30-årene. Kirken er altså avhengig av at unge i alderen 20-30 opplever kirkens budskap som aktuelt. Det er strategisk særlig avgjørende for kirken at unge mennesker finner mening, trøst og tilhørighet i kirken og i evangeliet. På bakgrunn

at dette er det tankevekkende hvor liten andel av denne aldersgruppen som oppsøker Den norske kirkes ulike tilbud.

Det siste møtet som den store gruppen av unge mennesker har med kirken, er konfirmasjonen. Hvert år konfirmerer nærmere 80 % av 15-årige medlemmer i Den norske kirke seg i kirken. De kirkelig konfirmerte utgjorde samtidig i 2022 kun 49,5 % av det totale antallet 15-åringer i Norge, og konkurransen om konfirmantene har økt betydelig. Det er få innmeldinger i Den norske kirke etter konfirmasjonsalderen. Kirken har de siste årene hatt større fokus på muligheten for å bli døpt som voksen, men de som velger voksendåp er fortsatt et lite mindretall sammenlignet med barnedøpte. Det er dermed svært usannsynlig at kirken får en større andel medlemmer etter hvert som årskullet som var 15 år i 2021 blir eldre. Sammenstiltes andelen konfirmerte i ett år med andelen døpte av fødte barn 15-20 år senere, blir tendensen tydelig: I år 2000 ble 70 % av ungdom i Norge konfirmert. I 2017 ble 53 % av fødte barn i Norge døpt. Begge tallene synker jevnt. Når under 50 % konfirmerte seg kirkelig i 2022, kan altså andelen døpte av fødte synke ned mot 30 % når disse blir foreldre. Det er dermed avgjørende for Den norske kirke at flest mulig av 15-åringene konfirmerer seg i kirken, og at de har så sterk tilknytning til kirken at de 15-20 år senere velger å døpe barna sine. I disse aldergruppene ligger Den norske kirkes største muligheter og største risiko.

Det er derfor slående hvor lite av Den norske kirkes tilbud som treffer unge i alderen 15-30. Det finnes ikke mange tall for denne gruppen, men man vet at kun ca 10 % av 15-18-åringer deltar i trosopplæringstiltak. De kristne barne- og ungdomsorganisasjonene treffer en del med ledertrening, kor og annet, men den store bredden av ungdommer uteblir fra disse tiltakene. Unge voksne-menigheter finnes i noen større byer, men samler en liten andel av det totale antallet medlemmer i sin aldersgruppe. Kirken treffer unge mennesker gjennom Forsvaret og arbeid ved studiestedene. Men alle som kjenner menighetslivet i Den norske kirke, ser at kirkens tilbud har høy oppslutning blant eldre og lav oppslutning blant unge voksne. Også i det kirkelige demokratiet er det ofte en utfordring å rekruttere unge. Det samme gjelder rekrutteringen til kirkelig utdanning, hvor kirken fortsatt ikke når et nivå som er nødvendig for å opprettholde et landsdekkende tilbud på sikt. Dette taler for at man i alt arbeid i Den norske kirke bør reflektere rundt om arbeidet treffer unge mennesker, og om det eventuelt bør gjøres justeringer.

Kirken har satsset mye på diakoni de senere årene både med stillinger og oppfordring til samskaping med kommuner og andre organisasjoner i lokalsamfunnet. Tallene for 2022 viser en stor økning i antall menigheter som har sosiale og diakonale tilbud. Framover vil det være særlig viktig å satse på diakoni rettet mot unge mennesker. Det samme gjelder kulturfeltet, som var fokusområde i 2022. Framover bør særlig kulturtilbud for unge prioriteres.

Fokuset på aldersgruppen 0-30 understreker også viktigheten av å prioritere videre arbeid med digitalisering og organisering, som var det siste av fokusområdene i 2023. De fleste i befolkningen, men særlig unge, forventer at kirkens tilbud er enkelt tilgjengelig på nett. Løsningene må være brukerorientert og gi mulighet for aktiv oppfølging fra kirken. Kirken må også finne en effektiv organisering for å kunne bruke mest mulig ressurser på å være kirke for den enkelte.

Økonomiske rammer 2024

I budsjettsøknaden for 2024 fra rettssubjektet til Barne- og familiedepartementet er det bedt om at tilskuddet fra staten holdes på samme nivå som for 2023 (inkludert kompensasjon i RNB 2023), samt med tillegg for pris- og lønnskompensasjon.

Samtidig vet vi at det vil være et økt press på statlig finansiering i årene framover, slik at størrelsen på tilskuddene fra staten og usikkerheten rundt disse vil utgjøre en usikkerhet også for Den norske kirke. Det kan ikke forventes tilsvarende økonomisk situasjon som før 2022. Realnedgangen i tilskuddet fra staten for 2023 er et tydelig tegn på dette.

Statsbudsjettet for 2024 legges fram i oktober 2023, og vedtas i desember. Sekretariatets arbeid med budsjettet skal ta utgangspunkt i forslaget som fremmes for Stortinget. Samtidig vil de endelige rammene ikke være avklart før tett opp mot jul. Dersom stortings-behandlingen medfører endringer i tilskuddet til Den norske kirke i etterkant av Kirkerådets behandling i desember, vil det bli fremmet en ny budsjettsak for rådet i januar. For alle praktiske formål utgjør statstilskuddet inntektene for rettssubjektet Den norske kirke, og er dermed avgjørende for rettssubjektets økonomi. Dette synliggjør også den risikoen og hvilke konsekvenser endringer i statstilskuddet vil medføre for Den norske kirke.

Formålet med rammetilskuddet fra staten under kap 880, post 70, er å støtte opp under Den norske kirke som folkekirke i samsvar med Grunnlovens § 16. I Prop 1 S (2022-2023) er det gitt følgende retningsgivende mål for bruken av bevilgningen:

Den norske kirke skal være en landsdekkende, selvstendig og demokratisk folkekirke.

På Kirkemøtet til høsten orienteres det om endelig budsjett for 2023, og Kirkemøtet gir de overordnede føringene for fordeling av budsjettet for 2024. Det vises her til sak 43/23 på dette Kirkerådsmøte.

Bruk av satsinger og fokusområder er begreper som ble benyttet i noen år etter rettssubjektet ble etablert og økonomien var god. Det har blitt brukt som en metode der Kirkerådet enkelt kunne tilkjenne områder for satsing. Iht redegjørelsen over om økonomiske rammer for 2024 vil det enten måtte skapes handlingsrom framover gjennom større omprioriteringer mellom poster i budsjettet eller gjennom å benytte egenkapitalen. Egenkapitalen i rettssubjektet tilsvarer lønnsutbetaling for om lag tre måneder, alt annet stoppet. Det vurderes at egenkapitalen ennå ikke er på et nivå som ansees tilfredsstillende. Det vises også her til usikkerheten rundt prognosene for pensjonspremiene de siste årene. Det er derfor ønskelig å ha som utgangspunkt at budsjettet ikke skal bidra til å svekke egenkapitalen, men at budsjettet som legges fram for 2024 skal være i balanse, slik som for budsjettet 2023.

Ut fra utfordringsbildet og strammere rammebetingelser foreslås det at satsingsområder og fokusområder endres til prioriterte områder. Dette for å synliggjøre at det ønskes å prioritere enkelte områder og/eller temaer foran andre – der sistnevnte dermed nedprioriteres eller bortprioriteres.

For 2024 foreslås det at arbeid med og for barn og unge i aldersgruppen 0-30 år, med særlig vekt på trosopplæring og konfirmasjonsarbeid, prioriteres.

Aktuelle tiltak innenfor prioriterte områder

Tiltakene nedenfor beskriver noen muligheter for ekstra tiltak inn mot aldersgruppen 0-30.

- Tiltak knyttet til kirkelig undervisning og læring. For å løfte feltet er det aktuelt med en rekke tiltak. Det må blant annet fastsettes av tidspunkter for breddetiltak i trosopplæringen og lages kommunikasjonskampanjer knyttet til

disse tiltakene. Alle fireåringer må være sikre på at om de går til gudstjeneste på en spesiell dato, kan de få fireårsbok med seg hjem. Det kan også vurderes utviklet nye digitale arbeidsmetoder knyttet til tiltakene. Videre gir 2030 et stort potensial for Den norske kirke til å utvikle samarbeid med skoler og barnehager. Det kan utvikles kvalitetssikrede og profesjonelle ressurser for dette nasjonalt som så kan tas i bruk i hele kirken.

- Systematisering av samtaletilbud. Mange steder i landet er det i løpet av pandemien satset ekstra på kirkens samtaletilbud. Lokalt og regionalt er tilbudet blitt systematisert og sterkere profilert. Kirken har et unikt tilbud gjennom gratis samtale uten henvisning. Mange unge mennesker etterlyser et samtaletilbud, og erfaringene er at kirken gjennom dette kan treffe bredere enn gjennom felleskapsbyggende arbeid. Det er et potensial i å systematisere samtaletilbud og å lage en nasjonal nettside hvor unge mennesker kan bestille samtale i mange av landets byer.
- Fast prioritering av tilskudd til unge voksne-fellesskap. Noen bispedømmer har prioritert egne midler til å satse på gruppen unge voksne. Samtidig bør en slik satsing ikke være avhengig av det enkelte bispedømme. Unge mennesker flytter fra hele landet for å studere i byområder. Derfor bør det vurderes å avsette faste nasjonale midler til arbeid for unge voksne i de største byene.
- Nasjonal påmelding til konfirmasjon. Påmelding til konfirmasjon gjøres på ulike måter i menighetene i dag. Det er en svakhet for Den norske kirke at kirken ikke kan vise 15-åringer hvor de enkelt og raskt melder seg på kirkelig konfirmasjon. Samtidig er det mulig å gjøre tiltak som kan samordne konfirmasjonspåmeldingen i Den norske kirke og gjøre påmeldingen synlig og tilgjengelig gjennom www.kirken.no.
- Bedre systemer for medlemsoppfølging. Den norske kirke har i dag ikke et godt system for medlemsoppfølging. Samtidig er det stort potensial i utvikling av kirkens medlemsregister for dette. Kirkens møte med 30.000 konfirmanter årlig kan innebære at disse også introduseres for «Min side» på kirken.no, og at de der kan velge hvilken oppfølging de ønsker av kirken etter konfirmasjonen. Dette kan forsterke kirkens kontakt med aldersgruppen 15-30.

Det finnes også en rekke andre muligheter for å styrke arbeidet for barn og unge. Fastsettes barn og unge som et prioritert område i 2024, vil det som vanlig arbeides videre med å tegne ut dette fram mot Kirkerådets behandling av årsplan for 2024.

Økonomiske/administrative konsekvenser

På bakgrunn av vedtaket i denne saken vil sekretariatet arbeide videre med plan og budsjett for 2024. Saken fremmes for behandling i Kirkemøtet, samt Kirkerådets møte i desember.